

BENEDIKT XVI.



Otkrivajmo svakog dana ljepotu naše vjere

*Papina kateheza na općoj audijenciji
u srijedu 10. listopada 2012.*

Draga braćo i sestre, uoči smo dana u kojem ćemo proslaviti pedeset godina od otvorenja Drugoga vatikanskog koncila i početak Godine vjere. Ovom katehezom želim početi razmišljati – s nekoliko kratkih misli – o velikom crkvenom događaju koji je bio Koncil, događaju kojem sam izravno svjedočio. On nam se, da tako kažem, predstavlja kao velika freska, obojena u svojoj raznolikosti i različitosti elemenata, pod vodstvom Duha Svetoga. I dok stojimo pred tim milosnim trenutkom, kao pred velikom slikom, i danas uočavamo njegovo čudesno bogatstvo, ponovno otkrivamo njegove osebujne nijanse, fragmente, isječke.

Blaženi Ivan Pavao II., na pragu trećeg tisućljeća, je napisao: "Nakon zaključenja Jubileja, osjećam više no ikad, dužnost ukazati na Koncil kao na veliku milost koju je zadobila Crkva u 20. stoljeću. U njemu nam je bio ponuđen siguran kompas da bi nas usmjerio tijekom hoda u stoljeću u koje ulazimo" (Apost. pismo *Novo millennio ineunte*, 57). Mislim da je ta slika rječita. Dokumenti Drugoga vatikanskog koncila, kojima se treba vraćati oslobađajući ih mnoštva tiskovina koje često namjesto da pripomognu njihovu boljem poznavanju ustvari su ih zamaglili, također su za naše doba kompas koji omogućuje lađi Crkve da plovi otvorenim morem, usred oluja ili na tihim i mirnim valovima, da bi sigurno plovila i prispjela cilju. Dobro se sjećam toga vremena: bio sam tada mladi profesor fundamentalne teologije na Bonselkom sveučilištu i kölnski nadbiskup, kardinal Frings, bio je za mene uzor čovjeka i svećenika, koji me poveo sa sobom u Rim kao teologa savjetnika; kasnije sam imenovan koncilskim stručnjakom. To je za mene bilo jedinstveno iskustvo: nakon sveg žara i zanosa priprave, imao sam priliku vidjeti jednu živu Crkvu – gotovo tri tisuće koncilskih otaca iz svih dijelova svijeta okupljeni pod vodstvom nasljednika apostola Petra – koji su stupili u školu Duha Svetoga, pravog pokretača Koncila. Rijetko kad se u povijesti moglo, kao tada, gotovo na konkretan način "dotaknuti" univerzalnost Crkve u jednom trenutku velikog ostvarenja njezina poslanja da pronosi evanđelje u svako doba i do nakraj zemlje. U tim danima, ako pogledate slike otvorenja toga velikog skupa, putem televizije ili drugih sredstava komunikacije, moći ćete i vi sami zapaziti radost, nadu i ohrabrenje koje je svima nama dalo sudjelovanje u tome velikom događaju svjetla, koje se širi sve do danas.

U povijesti Crkve, kao što mislim da vam je poznato, Drugom su vatikanskom koncilu prethodili razni koncili. Obično su ti veliki crkveni skupovi sazivani zbog definiranja temeljnih počela vjere, osobito ispravljajući zablude koje su ove dovodile u opasnost. Sjetimo se Nicejskog sabora iz 325., koji je sazvan radi pobijanja arijanskog krivovjerja i ponovnog potvrđivanja božanstva Isusa Sina Jedinorođenoga Boga Oca; ili Efeškog, iz 431., koji je Mariju proglasio Majkom Božjom; zatim Kalcedonskog, iz 451., koji je potvrdio jednu Kristovu osobu u dvije naravi, božanskoj i ljudskoj. Kada je riječ o koncilima koji su vremenski bliže nama moramo spomenuti Tridentski sabor, u 16. stoljeću, koji je razjasnio bitne točke katoličkog nauka u sučeljavanju s protestantskom reformom; ili Prvi vatikanski koncil, na kojem se počelo razmišljati o različitim temama, ali se imalo vremena proglasiti samo dva dokumenta, jedan o spoznaji Boga, objavi, vjeri i odnosima s razumom te drugi o papinu primatu i nepogrešivosti, jer je prekinut okupacijom Rima u rujnu 1870.

Ako pogledamo na Drugi vatikanski koncil, vidimo da u tome povijesnom času Crkve nije bilo posebnih zabluda vjere koje je trebalo ispravljati ili osuditi, niti je bilo specifičnih doktrinarnih ili disciplinskih pitanja koja bi trebalo razjasniti. Može se onda shvatiti iznenađenje male skupine kardinala prisutnih u kapitulskoj dvorani benediktinskog samostana u Svetom Pavlu izvan zidina, kada je 25. siječnja 1959. blaženi Ivan XXIII. najavio biskupsku sinodu za Rim i Koncil za opću Crkvu. Prvo pitanje koje se postavilo u pripravi toga velikog događaja bilo je upravo to kako ga započeti, koju mu posebnu zadaću zadati. Blaženi Ivan XXIII. u govoru na otvorenju, održanom 11. listopada prije pedeset godina, dao je opću smjernicu: vjera mora govoriti na "obnovljen", prodorniji način – jer se svijet brzo mijenja – zadržavajući međutim svoje neprolazne sadržaje, bez ustupaka i kompromisa. Papa je želio da Crkva razmišlja o svojoj vjeri, o istinama koje je vode. Ali iz toga ozbiljnog, produbljenog razmišljanja o vjeri, moralo se na nov način ocrtati odnos između Crkve i suvremenog doba, između kršćanstva i određenih bitnih sastavnica suvremene misli, ne zato da bi se ovoj prilagodilo, već zato da se tom našem svijetu, koji teži tome da se udalji od Boga, predstavi zahtjev evanđelja u svoj njegovoj veličini i u svoj njegovoj čistoći (usp. *Discorso alla Curia Romana per gli auguri natalizi*, 22. prosinca 2005.). Pokazuje to vrlo dobro sluga Božji Pavao VI. u homiliji na kraju posljednje koncilske sjednice – 7. prosinca 1965. – izvanredno aktualnim riječima, kada kaže kako, da bi se dobro ocijenilo taj događaj: "mora ga se promatrati u vremenu u kojem se zbio. Naime – kaže Papa – zbio se u vremenu u kojem su, kao što svi znaju, ljudi više skloni zemaljskom kraljevstvu no nebeskom; vremenu, dodajmo nadalje, u kojem je zaborav Boga postao nešto uobičajeno, gotovo nešto što sugerira znanstveni napredak; vremenu u kojem temeljni čin ljudske osobe, koja je postala svjesnija sebe i vlastite slobode, teži tome da traži vlastitu apsolutnu slobodu, oslobađajući se spona svakog vrhunaravnog zakona; vremenu u kojem se 'laicism' smatra legitimnom posljedicom suvremene misli i najmudrijom normom za vremenito uređenje društva... U tome je vremenu održan naš Koncil na Božju slavu, u Kristovo ime, pod nadahnućem Duha Svetoga". Tako je govorio Pavao VI. U zaključku je u pitanju Boga naznačio središnje pitanje Koncila, onoga Boga koji "stvarno postoji, živi, koji je osoba, brižan, beskrajno dobar; štoviše, ne samo dobar u sebi, već neizmjereno dobar također za nas, on je naš Stvoritelj, naša istina, naša sreća; u toj mjeri da čovjek, kada se upinje svoj um i svoje srce usredotočiti na Boga u kontemplaciji, čini najviši i najpuniji čin svoje duše, čin koji i danas može i mora biti vrhunac nebrojenih područja ljudskog djelovanja, iz kojeg ona primaju svoje dostojanstvo" (AAS 58 [1966], 52-53).

Vidimo kako je doba u kojem živimo i nadalje označeno zaboravom i neosjetljivošću prema Bogu. Smatram, dakle, da moramo svladati najjednostavniju i najosnovniju lekciju Koncila, a to je da se kršćanstvo u svojoj suštini sastoji u vjeri u Boga, koji je trojstvena Ljubav i u susretu, osobnom i zajedničkom, s Kristom koji usmjerava i vodi život: sve ostalo iz toga proizlazi. Ono što je važno danas, upravo kao što je bilo želja koncilskih otaca, jeste da se vidi – ponovno i jasno – da je Bog prisutan, da nas gleda, da nam odgovara. I da, naprotiv, kada nema vjere u Boga, ruši se ono što je bitno, jer čovjek gubi svoje duboko dostojanstvo i ono što čini velikim

njegovo čovještvo, protiv svakog umanjivanja. Koncil nas podsjeća da Crkva, u svim svojim sastavnicama, ima zadaću, poslanje prenositi riječ Božje ljubavi koja spašava, da se sluša i prihvati onaj poziv koji sadrži u sebi naše vječno blaženstvo.

Promatrajući u tome svjetlu bogatstvo sadržano u dokumentima Drugoga vatikanskog koncila, želim spomenuti samo četiri konstitucije, gotovo četiri strane svijeta kompasa koji nas može usmjeravati na našem putu. Konstitucija o svetoj liturgiji *Sacrosanctum Concilium* nam kazuje kako je u Crkvi na prvome mjestu klanjanje, Bog, središnje mjesto pripada otajstvu Kristove prisutnosti. A Crkva, tijelo Kristovo je narod koji putuje u vremenu, ima kao temeljnu zadaću slaviti Boga, kao što se to kaže u dogmatskoj konstituciji *Lumen gentium*. Treći dokument koji želim spomenuti je konstitucija o Božjoj objavi *Dei Verbum*: živa Božja riječ okuplja Crkvu i oživljava je tijekom čitavog njezina putovanja u povijesti. A način na koji Crkva nosi čitavom svijetu svjetlo koje je primila od Boga da ga cijeli svijet slavi je temeljna tema pastoralne konstitucije *Gaudium et spes*.

Drugi vatikanski koncil je za nas snažni poziv da ponovno otkrivamo svakog dana ljepotu naše vjere, da je dublje upoznamo zbog snažnijeg odnosa s Gospodinom, da živimo do kraja svoj kršćanski poziv. Neka Djevica Marija, Majka Kristova i čitave Crkve, pomogne da ostvarujemo i provodimo u djelo ono što su koncilski oci, nadahnuti Duhom Svetim, čuvali u srcu: želju da svi uzmognu upoznati evanđelje i susresti Gospodina Isusa kao put, istinu i život. Hvala!